

Bosna i Hercegovina
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
UNSKO-SANSKI KANTON
KANTONALNI SUD U BIHAĆU
Broj, 01 0 K 012130 19 K
Bihać, 08.07.2020.godine

Rješenjem Vrhovnog suda F BiH broj 01 0 K 012130 20 Kž
od 04.11.2021. godine prvostepena presuda ukinuta i predmet
vraćen na ponovno suđenje.

U IME FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE!

Kantonalni sud u Bihaću u vijeću sastavljenom od sudija Kapić Reufa kao predsjednika vijeća, te sudija ovog suda Šahinović Gare i Hadžić Fikrete, kao članova vijeća, uz sudjelovanje zapisničara Rahmanović Senide, postupajući u krivičnom predmetu protiv optuženih Isaković Safeta a sina A. i Đ. I. sina A., zbog krivičnog djela – Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 144. preuzetog Krivičnog zakona SFRJ, postupajući po optužnici Kantonalnog tužilaštva u Bihaću broj T01 0 KTRZ 0027785 17 od 21.12.2018.godine nakon glavnog, usmenog i javnog pretresa održanog dana 08.07.2020.godine u prisutnosti optuženog Isaković Safeta, njegovog branioca po službenoj dužnosti advokata Veladžić Hasana iz Bihaća i zamjenika glavne kantonalne tužiteljice USK Bihać Mesić Jasmina donio je dana 09.07.2020.godine javno objavio slijedeću

P R E S U D U

Optuženi **ISAKOVIĆ SAFET** zv. „Džidžo“ sin A. i majke R., djevojački B., rođen 10.05.1973.godine u mjestu V. R. općina B., JMB ..., trenutno nastanjen u mjestu ... bb općina B., po zanimanju saobraćajni tehničar, penzioner, oženjen, otac petoro djece, srednjeg imovnog stanja, vojsku služio 1991.godine, vodi se u vojnoj evidenciji OMO B., posjeduje čin poručnika Vojske Federacije BiH, odlikovan ratnim priznanjem „Zlatni Ljiljan“, po nacionalnosti ..., državljanin ..., neosuđivan, ne vodi se drugi krivični postupak.

Primjenom odredbe člana 299. tačka c) Zakona o krivičnom postupku FBiH

OSLOBAĐA SE OD OPTUŽBE

Da je :

Za vrijeme rata i oružanog sukoba u RBiH između pripadnika 5.Korpusa Armije RBiH i Vojske Republike Srpske (VRS) u svojstvu komandira interventno diverzantskog voda Gazije u sastavu 505. bužimске brigade 5.Korpusa Armije RBiH postupao suprotno pravilima međunarodnog humanitarnog prava kršeći odredbe zajedničkog člana 3. stav 1. tačka a) Ženevske konvencije o postupanju sa ratnim zarobljenicima od 12.augusta 1949.godine na način da je :

Dana 03.07.1995.godine na teritoriji općine B. K. u toku izvođenja vojne operacije u širem rejonu brda Č. tzv. S. međa nakon što su sa njim skupa Đ. I. , P. N., M. S. i V. K. u svojstvu pripadnika interventnog diverzantskog voda Gazije te B. H. u svojstvu pripadnika jedinice Tajfuni i V. N. u svojstvu pripadnika jedinice Hamze a sve u pratnji kamermana V. M. pripadnika iste brigade, zauzeli položaj koji je do tada bio pod kontrolom Vojske Republike Srpske na lokalitetu napuštenih kontejnera „UMPROFOR-a“ , te nakon što se zarobljeni vojnik VRS-a predao i kleknuo na pod sa rukama podignutim iznad glave, P. N, je prišao istom i udario ga nogom u predjelu ramena, da bi potom u zemunicu, koja se nalazila iza leđa zarobljenog NN vojnika ušao Đ. I. dok je na ulazu ostao da stoji M. S. da bi nakon toga u navedenu zemunicu ušao i optuženi Isaković Safeta te u NN vojnika VRS koji je ležao na podu bez oružja u namjeri da ga liši života iz automatske puške ispalio više metaka od kojih povreda je NN vojnik VRS preminuo, nakon čega je izašao iz zemunice govoreći „to se ovako rješava“ da bi potom izdao naredbu svojim suborcima „na poziciju hajmo ubij, ubij i tog, hajmo „, nakon čega je Đ. I. NN vojnika VRS koji je klečao na koljenima sa rukama podignutim u vis i savijenim laktovima sa prslonjenim dlanovima na glavu u namjeri da ga liši života iz automatske puške ispalio nekoliko metaka, od kojih povreda je isti preminuo, da bi zatim u potrazi za drugim vojnicima VRS nakon što je Đ. I. saznao da se u jednoj zemunici nalazi još jedan vojnik VRS Isaković Safeta prišao navedenoj zemunici te zajedno sa Đ. I. pozvao kamermana da snimi zvukove koji su se čuli iz zemunice što je ovaj učinio za koje vrijeme je Đ. I. govorio „čedo jesi li dobar... čedo...nećemo mi tebi ništa, ne boj se!“ a nakon svega u unutrašnjoj iste ubacili prethodno zapaljeni papir a Isaković Safeta u unutrašnjost zemunice iz automatske puške ispalio više metaka.

Dakle, kršeći pravila međunarodnog prava u svojstvu komandira interventnog diverzantnog voda „Gazije“ u sastavu 5.Korpusa Armije RBiH izvršio ubistvo jednog ratnog zarobljenika i naredio ubistvo drugog ratnog zarobljenika.

Čime bi počinio krivično djelo – Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 144. preuzetog KZ SFRJ.

O b r a z l o ž e n j e

Kantonalno tužilaštvo USK Bihac optužnicom broj T01 0 KTRZ 0027785 17 od 21.12.2018.godine optuženima Isaković Safetu i Đ. I. stavio je na teret da su u vrijeme i na način pobliže opisan u dispozitivu optužnice kršeći pravila međunarodnog prava izvršili ubistvo jednog zarobljenika i naredio ubistvo drugog, a Đ. I. izvršio ubistvo još jednog zarobljenika te da su na taj način počinili krivično djelo Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 144. preuzetog KZ SFRJ.

Nakon što je sudija za prethodno saslušanje potvrdio optužnicu ovaj sud je donio rješenje o razdvajanju krivičnog postupka u odnosu na Đ. I. koji je u međuvremenu trajno obolio te nakon što je rješenje postalo pravomoćno i nakon što je i Ustavni sud Federacije BiH po tužbi branitelja optuženog Isaković Safeta donio odluku kojom smatra zakonitim rješenje o razdvajanju krivičnog postupka u odnosu na optuženog Isaković Safeta a kod ovog suda vođen je krivični postupak povodom podignute optužnice koja je potvrđena od strane sudije za prethodno saslušanje a povodom koje optužnice se Isaković Safet izjasnio da nije kriv za krivično pravne radnje koje mu se stavljaju na teret.

Optužnicom kantonalno tužilaštvo u Bihaću optuženima se stavlja na teret izvršenje krivičnog djela Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 1434. preuzetog KZ SFRJ i ovaj sud stoji na stajalištu da je optužnicom pravilno postavljena pravna kvalifikacija iako je ovo krivično djelo pravno kvalifikovano i u Krivičnom zakonu Bosne i Hercegovine međutim u konkretnom slučaju zakon koji je bio na snazi u vrijeme izvršenja djela (preuzeti KZ SFRJ) kao i KZ FBiH propisuju kazneno pravne radnje za koje je optuženi oglašen krivim kao i kaznena djela pa je u konkretnom slučaju trebalo se odlučiti može li doći do primjene KZ BiH odnosno koji Krivični zakon će se primijeniti.

Svi krivični zakoni koji inkriminiraju radnju izvršenja krivičnih djela propisuju kao osnovna načela, načelo zakonitosti i načelo remenskog važenja zakona. Ovaj sud zauzima stajalište kako se ne može primijeniti KZ BiH jer taj zakon nije ni postojao u vrijeme izvršenja djela. Naime i navedenim krivičnim zakonom je u članu 3. propisano načelo zakonitosti kao jedno od osnovnih načela krivičnog prava. Navedena odredba glasi:

1. Krivična djela i krivično pravne sankcije propisuju se samo zakonom
2. Nikome ne može biti izrečena kazna ili druga krivično pravna sankcija za djelo koje, prije nego što je učinjeno nije bilo zakonom i međunarodnim pravom propisano kao krivično djelo i za koje zakonom nije bila propisana kazna

dok je članom 4. KZ BiH propisan princip vremenskog važenja Krivičnog zakona a isti glasi:

1. Na učinitelja krivičnog djela primjenjuje se zakon koji je bio na snazi u vrijeme počinjenja djela
2. Ako se poslije počinjenja krivičnog djela jednom ili više puta izmijeni zakon primjenjivaće se zakon koji je blaži za učinitelja

Krivični zakon FBiH („Sl.novine FBiH“ broj 43/98) propisuje kako osnovna načela, načelo zakonitosti i načelo vremenskog načela zakona u odredbi člana 4. zakona. Niti Krivični zakon FBiH a kojim je izmijenjen raniji preuzeti KZ SFRJ koji inkriminira navedeno krivično djelo u članu 156. Zakona nije blaži po počinitelja obzirom da kao posebni maksimum predviđa kaznu dugotrajnog zatvora-

U vrijeme izvršenja radnji ovog krivičnog djela na snazi je bio preuzeti KZ bivše SFRJ koji je krivično djelo Ratni zločin prema ratnim zarobljenicima inkriminirao odredbom člana 144. zakona a kojim je za počinjenje navedenog krivičnog djela predviđena kazna zatvora najmanje jednu godinu.

Prema tome ovaj sud zauzima stajalište kako bi primjena bilo kojeg drugog zakona umjesto preuzetog KZ SFRJ koji je bio na snazi u periodu relevantnom za ovaj krivični predmet predstavljala kršenje načela zakonitosti.

Na glavnom pretresu sud je izveo slijedeće dokaze:

Dokazi tužilaštva:

Tokom glavnog pretresa ispitani su svjedoci S. I., R. M., E. A., N. Z., B. H. , M. S., P. N., V. N., V. M. te vještaci Stanković Verica viši stručni saradnik za fonetska vještačenja i Davor Šimunović viši stručni saradnik za fonetska vještačenja obadvoje pri Agenciji za forenzička ispitivanja i vještačenja pri Ministarstvu sigurnosti BiH.

Izvedeni su slijedeći materijalni dokazi: izvještaj o vještačenju video snimka Agencije za forenzička ispitivanja i vještačenja, te transkript Agencije za forenzička ispitivanja i vještačenja, izvještaj o vještačenju audio zapisa, uvid u akt Odsjeka za pitanje evidencije iz oblasti vojne obaveze za Bihać Grupa B., akt Odjeka za pitanje evidencije iz oblasti vojne evidencije za Bihać, uvid u izvod iz kaznene evidencije za Isaković Safeta, ovjerena kopija Odluke o proglašenju ratnog stanja i o ukidanju ratnog stanja te izvršen uvid neposredno od

svih učesnika u postupku u vijeća u CD sa video zapisom pod nazivom „zločin na punktu UMPROFOR-a“ te izvršen uvid u fotodokumentaciju.

Dokazi odbrane:

Tokom glavnog pretresa po prijedlogu odbrane ispitani su svjedoci V. Š., I. R., D. S..

Optuženi Isaković Safeta dao je iskaz u svojstvu svjedoka.

Odbrana je uložila dodatne materijalne dokaze u koje je izvršen uvid i to naredbe u rukopisu, zatim pisane naredbe u fotokopiji, izvještaje u originalu, borbena naređenja u fotokopiji, izvještaje u originalu, naredbu o obustavljanju istrage za M. S. a naredbu u originalu.

Cijeneći navode optužbe iznesenu odbranu tj. iskaz optuženog nakon izvedenih dokaza na glavnom pretresu kao i sve provedene dokaze kako pojedinačno tako i u njihovoj međusobnoj povezanosti vijeće je odlučilo kao u izreci ove presude iz sljedećih razloga:

Sud je prihvatio pravnu kvalifikaciju da se optuženi terete za počinjenje krivičnog djela Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 144. preuzetog KZ SFRJ za počinjena ubistva i naredbodavno za počinjenje ubistva i to sve kršenjem člana 3. stav 1. tačka a) Konvencije koje kršenje se vrši činjenjem ubistva kao jednog od načina kršenja navedenog u toj tački. Članom 144. KZ SFRJ nije navedeno postojanje oružanog sukoba kao elementa djela, međutim ovaj član primjenjuje se na oružane sukobe bez posebne razlike između internih i međunarodnih oružanih sukoba a to iz razloga što III Ženevska konvencija koja propisuje pravila primjenjivanje na ratne zarobljenike primjenjuje u slučaju oružanog sukoba i da upravo postojanje elemenata kršenja međunarodnog prava je u dispoziciji krivičnih djela koja inkorporiraju princip navedenog međunarodnog prava tako i u članu 144. KZ SFRJ tako da se oružani sukob kao element krivičnog djela inkorporira kroz uvođenja blanketnog propisa člana 3. Konvencije koji je primjenjiv kod postojanja oružanog sukoba.

Optužnica tereti optužene za ratni zločin prema ratnim zarobljenicima iz člana 144. preuzetog KZ SFRJ tj. da su inkriminiranom periodu postupali suprotno članu 3. stav 1. tački a) Ženevske konvencije o zaštiti ratnih zarobljenika za vrijeme rata iz 1949. godine.

Član 3. stav 1. tačka a) Ženevske konvencije glasi:

„U slučaju oružanog sukoba koji nema karakter međunarodnog sukoba i koji izbije na teritoriji jedne od Visokoh strana ugovornica, svaka od strana u sukobu biće dužna da primjenjuje bar sljedeće odredbe:

1. Prema osobama koje ne sudjeluju neposredno u neprijateljstvima, podrazumijevajući tu i pripadnike oružanih snaga koji su položili oružje, i osobe onesposobljene za borbu usljed bolesti, rane, lišenja slobode ili iz bilo kojeg drugog uzroka postupaće se u svakoj prilici čovječno bez ikakve nepovoljne diskriminacije zasnovane na rasi, boji kože, vjeri ili uvjerenju, spolu, rođenju ili imovnom stanju, ili bilo kojem drugom mjerilu.

U tom cilju zabranjeni su i ubuduće se zabranjuju u svako doba i na svakom mjestu prema gore navedenim osobama, između ostalih i sljedeći postupci:

a) povrede koje se nanose životu i tjelesnom integritetu, naročito sve vrste ubojstava.

Odredba člana 3. je zajednički član 3. Ženevske konvencije iz 1949. godine i načelna odredba koja predviđa primjenjivost konvencije tokom trajanja neprijateljstva i karakter tih neprijateljstava uz određivanje svojstva zaštićenih osoba i navodi minimum zabranjenih postupaka kojih se potpisnice Konvencije bar moraju pridržavati i obavezujuća je za sve strane u sukobu bilo unutarnjem ili međunarodnom a bila je važeća u vrijeme i na mjestu događaja za koje se optuženi terete.

Kod tumačenja navedene odredbe, jasno jeda nije neophodno da počinitelj zna ili da namjerava da krši međunarodne norme već je dovoljno da je samo počinjeno suprotno pravilima međunarodnog prava.

Nije sporno da je u periodu u vrijeme koje je označeno u optužnici kao vrijeme izvršenja krivičnog djela postojao i trajao sukob između Vojnih snaga Armije Bosne i Hercegovine (ARBiH) i Vojske Republike Srpske i to na području općine B. K. tačnije sam lokalitet Ć. tzv. S. međa . Navedenu činjenicu sud je utvrdio iz iskaza saslušanih svjedoka i optužbe i odbrane te temeljem materijalnih dokaza kao što su Odluka o proglašenju neposredne ratne opasnosti, Odluka o proglašenju ratnog stanja s tim da je područje označeno kao B. Ć. tzv. S. međa bilo pod kontrolom Vojske Republike Srpske a pripadnici Armije BiH su bili ti koji su preduzimali ofanzivna oružana dejstva u pravcu navedenih položaja.

Da bi se utvrdilo postojanje kršenje pravila međunarodnog prava potrebno je utvrditi protiv koga je počinjenje usmjereno odnosno jeli djelo bilo usmjereno prema osobama koje spadaju u posebne kategorije osoba koje su zaštićene članom 3. stav 1. Ženevske konvencije.

Prema definiciji pojma zaštićene kategorije koja je sadržana u članu 3. stav 1. Ženevske konvencije između ostalog navedenog ratni zarobljenici su **osobe koje ne sudjeluju u neprijateljstvima, podrazumjevajući tu i pripadnike Oružanih snaga koji su položili oružje.**

Prema tome, imajući u vidu definiciju pojma ratni zarobljenik, što predstavlja pripadnike oružanih snaga jedne od strana u sukobu koji su položili oružje, ovaj sud se određuje prema pripadnicima oružanih snaga Vojske Republike Srpske i to tačno na lokalitetu Ć. tzv. S. međabliža lokacija tzv. UMPROFOR mjesto gdje je došlo do oružanog sukoba između vojnih snaga Armije Bosne i Hercegovine i Vojske Republike Srpske u kojem sukobu su upotrebljavana sve vrste oružja teška oruđa kao što su s jedne strane temk upotrebljavani su automatske puške , puškomitraljezi i ostale vrste oružja te su navedene činjenice nesporne ione proizilaze iz iskaza saslušanih svjedoka o čemu će se sud izjašnjavati u daljem obrazloženju s tim da u konkretnom slučaju sud se određuje unutar navedenog sukoba i borbe o postojanju zarobljenih osoba na strani pripadnika Vojske Republike Srpske. Optužnicom se stavlja na teret da je dana 03.07.1995.godine optuženi Isaković Safet postupao tako što je neposredno pucao u jednog zarobljenika pripadnika Vojske Republike Srpske i to tako što je iz jedne zemunice u toku trajanja borbi na mjestu Ć. preciznije S. međa mjesto označeno kao kontejner UMPROFOR-a gdje su pripadnici vojske republike Srpske imali svoje položaje i zemunice a na koje položaje su pripadnici Armije BiH napadali i imali namjeru da preuzmu te položaje odnosno tu visoravan tu kotu, da u toku trajanja borbe kod samih kontejnera jedan pripadnik Vojske Republike Srpske se predao kleknuo na pod odnosno na zemlju sa rukama podignutim iznad glave kojem vojniku je prišao P. N, istog je udario nogom u predjelu ramena a zatim je u zemunicu iz koje je izašao navedeni vojnik i predao se ušao Đ. I. a na ulazu je ostao M. S. a potom je u zemunicu ušao i Isaković Safeta te NN vojniku Vojske Republike Srpske koji je ležao na podu u optužnici se navodi bez oružja u namjeri da ga liši života iz automatske puške ispalio više metaka od kojih povreda je navedeni vojnik preminuo. U ovom dijelu optužnice cijeneći iskaze saslušanih svjedoka i cijeneći utvrđeno činjenično stanje sud se određuje prema statusu dvojice vojnika kako je navedeno u optužnici zarobljenih u području Suhe međe na lokalitetu kontejnera UMPROFOR-a te sud jasno prihvata da u konkretnom slučaju NN vojnik pripadnik vojske Republike Srpske koji je ispred zemunice kleknuo sa rukama u predjelu ramena i kojega je P. N, udario nogom u predjelu ramena u potpunosti pripada kategoriji lica zaštićenih Konvencijom tj. isti vojnik je osoba ne sudjeluje neposredno u neprijateljstvima i on je pripadnik oružanih snaga koji je položio oružje i prema istom vojniku bilo kakvo postupanje pa čak i udaranje nogom u leđa predstavlja povredu Konvencije u pogledu zaštite zarobljenih osoba jer jasno proizilazi da je navedena osoba odložila oružje podigla ruke u visini ramena, kleknula na zemlju što sve predstavlja osobu koja više ne sudjeluje u neprijateljstvima tj. pripadnika oružanih snaga koji je položio oružje.

Sud se u konkretnom slučaju referiše u odnosu na osobu koju je prema navodima optužnice optuženi Isaković Safet lišio života u samoj zemunici. Prema navodima optužnice u

zemunicu je ušao Đ. I. na ulazu je stajao M. S. a potom je ušao Isaković Safeta te u NN vojnika VRS koji je ležao na podu bez oružja u namjeri da ga liši života iz automatske puške ispalio više metaka od kojih povreda je NN vojnik VRS preminuo.

O navedenom postupanju optuženog Isaković Safeta svjedok M. S. koji je stajao na ulazu zemunice, u svom iskazu na glavnom pretresu istakao je slijedeće: na punktu UMPROFOR-a su bili srpski vojnici na koji punkt smo ušli tek nakon djelovanja tenka, na punkt UMPROFOR-a je ušao zajedno sa Isaković Safetom zv. Džidžo, Đ. I. zv. L., P. N., zv. C., V. K. zatim V. N. zv. V., B. H. zv. H. i ja, u tom trenutku da je sa svima komandovao Safet Isaković istakao je dalje u bunkeru je bilo neprijateljsko lice pokriveno ćebetom kojeg je on držao na oku po naređenju Safeta Isakovića koji mu je psovao četničku majku i pozivao ga da se preda međutim taj vojnik se nije predao potom je u bunker ušao Đulić Ibrahim nešto je nerazgovjetno pitao neprijateljskog vojnika i izišao vani a zatim je u bunker ušao Isaković Safeta i ispucao dva tri metka u pravcu tog vojnika. U konkretnom slučaju optuženi Isaković Safeta u svom iskazu datom u svojstvu svjedoka je opisivao navedeni događaj na način što je istakao da je nakon što je tenk ispalio vije tri granate da su oni uspjeli ući i to na mjesto tzv. UMPROFOR ušlo ih je negdje njih oko deset i da su tu bili još I. Š., V. K., N. P., I. Đ., M. S. koji je zarobio jednog neprijateljskog vojnika koji je izišao s puškom te odvojio ga u stranu a zatim je krenulo čišćenje zemunica jer su znali da u zemunicama ima oružja i da je pucano iz njih a da njemu nije poznato koje ubio zarobljenika kojega je M. S. razoružao i koji je izišao iz zemunice. U konkretnom slučaju sud utvrđuje status vojnika koji se nalazio u zemunici i koji je bio pokriven ćebetom kako to ističe svjedok M. S. te niti jedan od svjedoka neposrednih očevidaca na licu mjesta ne tvrdi da je navedeni vojnik odložio oružje kako to navodi se u optužnici a pošto je isti ležao na podu zemunice pokriven ćebetom u konkretnom slučaju sud za vrijeme oružanog sukoba i neposrednih borbi na osnovu svih utvrđenja navedenog vojnika ne može tretirati kao osobu koja je zaštićena odredbom 3. Ženevske konvencije tj. sud takvu osobu ne tretira kao pripadnika u sukobu i to sukobu koji još neposredno traje jer se radnja dešava neposredno nakon ispaljenja nekoliko tenkovskih granata a potom upada preko žice do zemunica koje su koristili pripadnici Vojske Republike Srpske a pripadnici Armije BiH su koristili tenk te onda su vojnici Armije BiH prešli preko zaštitnih žica i prepreka i došli upravo do zemunica u same zemunice i tu je trajala borba te navedeni vojnik koji je ležao u zemunici pokriven sa ćebetom u toku trajanja te borbe ne predstavlja za ovaj sud osobu koja ne sudjeluje neposredno u neprijateljstvima i ne predstavlja osobu koja je položila oružje jer to niko od prisutnih nije vidio da li ista osoba ispod navedene deke ima oružje ili ne, da li ima kod sebe neko oruđe bombu eksplozivnu napravu ili ne i u takvom slučaju takvu osobu ovaj sud nije tretirao kao osobu koja je zaštićena odredbom člana 3. Ženevske konvencije za razliku od osobe koja se nalazila ispred zemunice i koja je jasno dložila oružje pogila ruke u visini ramena, kleknula na zemlju i upravo je takva osoba zaštićena osoba tj. pripadnik oružanih snaga koji je položio oružje.

Optužnicom se dalje optuženom Isaković Safetu stavlja na teret da je nakon što je izdao naredbu i nakon što je Đ. I. pucao u vojnika koji klečao na koljenima o čemu će sud detaljno obrazlagati u nastavku obrazloženja u pogledu postupanja Đ. I. i postupanja Isaković Safeta a prema navedenom vojniku koji je pripadao kategoriji zaštićenih osoba prema Konvenciji da su dalje se kretali te da je Đ. I. saznao da u jednoj zemunici se nalazi još jedan vojnik Vojske Republike Srpske te da je Isaković Safetu prišao navedenoj zemunici pozvao kamermana da snimi zvukove koji su se čuli iz zemunice, Đ. I. pozivao tog vojnika govoreći mu da mu neće niko ništa, u istu zemunicu d su ubačeni zapaljivi papir a potom je Isaković Safet u unutrašnjost zemunice ispalio više metaka. U konkretnom slučaju ni samom optužnicom se ne navodi postupanje optuženog u namjeri da lice koje je odložilo oružje i koje bi spadalo u zaštićenu kategoriju liši života niti postupanje optuženog u odnosu na mučenja, nečovječna ponašanja, biološke eksperimente, nanošenje velikih patnji ili povreda, tjelesnog integriteta ili zdravlja,

prisiljavanja na vršenja službe ili bilo koju drugu radnju koja je inkriminirana članom 144. Krivičnog zakona SFRJ. Stanje spisa ukazuje da su se u navedenoj zemunici čuli određeni zvukovi, svjedoci potvrđuju da je u istu zemunicu pucano a da je nakon toga iz iste zemunice izneseno oružje uvidu puškomitraljeza. U odnosu na ovakvo postupanje optuženog Isaković Safeta a sud se referiše da se nije moglo utvrditi status osobe koja se nalazila u zemunici dali je ista naoružana ili nije, nije se utvrdilo da li osoba koja je u zemunici još uvijek u aktivnoj borbi u odnosu na pripadnike Armije BiH koji su ušli na navedeni prostor tj. u aktivnoj odbrani od napadača pripadnika Armije BiH, nije se moglo utvrditi da li pored te osobe ima još osoba u navedenoj zemunici i nije se moglo utvrditi da li je ta osoba uopće bila živa u vrijeme kada je sa ulaza u zemunicu Isaković Safet ispalio više metaka i dali je neki od tih metaka pogodilo navedenu osobu i lišio je života. Stoga u odnosu na ovakvo postupanje koje se optužnicom stavlja na teret Isaković Safetu u pogledu pucanja iz automatske puške sa ruba zemunice u unutrašnjost zemunice ovaj sud ne tretira kao postupanje suprotno bilo kojoj konvenciji i osobe unutar zemunice sud ne prihvata kao osobe koje su zaštićene Konvencijom i ste ne može tretirati kao zarobljene osobe a postupanje ne može prihvatiti kao jedno od elemenata bića krivičnog djela Ratnog zločina protiv zarobljenih osoba.

O postupanju optuženog spram osobe za koju je sud utvrdio da se radi o ratnom zarobljeniku na kojeg se primjenjuje Konvencija i koji je doista odložio oružje i prema kojem je M. S. postupao da ga je udario nogom u Rame o načinu lišenja života njega i učešću optuženog Isaković Safet u svemu tome sljede detaljna obrazloženja u nastavku ove presude.

Svjedok E. A. u svom je iskazu na glavnom pretresu od dana 18.12.2019. godine iskazao da je tokom rata živio u naselju S. , općina V. K. . Tokom rata bio je vojno angažovan, prvo je bio u rezervnom sastavu policije, zatim u TO i 505. B.skoj brigadi. B.ska 505. brigada je u toku rata više puta mijenjala naziv i bila je motorizovana brigada, s tim da je prvo bila brdska pa motorizovana, a kasnije ponovo brdska brigada . U svom je sastavu imala prvo pet bataljona, pa četiri, a onda tri bataljona, imala je i specijalne jedinice Hamze i Gazije i Tajfune, koje su bile samostalne u sklopu brigade. Svjedok je kazao da je jedno vrijeme bio pripadnik izviđača, zatim pripadnik IDV Gazije, a kasnije je bio u jurišnom bataljonu, te na kraju u bataljonu za specijalna dejstva Hamze. Komandir Gazija jedno vrijeme je bio N. M., kasnije N. V. , zatim je bio on dok nije otišao u prekomandu jurišnog bataljona. Jedinica IDV Gazije je osnovana po naredbi komandanta I. N. i bila direktno pod njegovom komandom, on je rukovodio sa jedinicom. Dakle, vod je bio direktno pod komandom brigade, naredbe su dobivali uglavnom od komadanta. U izviđačko diverzantskoj jedinici Gazije kroz naredbe dobijali su upute kako se postupa sa ratnim zarobljenicima. Početkom jula 04.07.1995. godine su imali jaka borbena dejstva prema autonomiji i trpili neke gubitke i položaje, a onda je komandant osmislio akciju u to vrijeme da se linija skрати na rejonu B. da bi mogli određene snage izvući, odnosno da bi imali viška snaga pa je osmislio jednu akciju gdje bi preko Č. preko jednog brda kvote K., selo B., spojili se prema brdu P., i da bi bili spojeni sa 511. brigadom , pa bi linija bila povoljna i puno kraća. Akcija koja je osmišljena bila je na nivou Korpusa, što znači da je svako dobio svoje zadatke, 511. brigada da ide sa svoje strane u proboj, a 502. brigada sa njima, odnosno 505. brigada je dobila zadatak da izvrše proboj u rejonu Č. i da idu desno prema brdu K., a kasnije prema B. 1. da bi išli na spoj sa 511. brigadom poslana je i jedna jedinica, međutim svjedok se ne sjeća da li je bila jačine voda ili čete iz bosanskooslobodilačke brigade. U vrijeme dešavanja ove akcije svjedok je bio u bataljonu za specijalna dejstva Hamza, na dužnosti zamjenika komanda bataljona, dok su IDV Gazije vršile proboj sa ostalim jedinicama. Na toj liniji je i bila baza bivšeg unprofora, kraj koje su neprimjetno ubacili svoje jedinice spremne za proboj. Kontejneri unprofora su bili metalni, bijele boje sa oznakom UN. Kad je stigao na punkt unprofora zatekao je oko 15 boraca među kojima je bio i Safet Isaković, K. N., N. tzv. V.. Akcija je imala kodni naziv Trokut, a u vrijeme akcije komadant se nalazio na kvoti 603 Č., koja je udaljena nekih 300-400 ili 500 metara, ali

bio je neposredno na prvoj borbenoj liniji. Kad je došao u bazu unprofora nije vidio da ima zarobljenih lica RS, već je vidio samo jedno mrtvo lice. Svjedok je istakao da V. M. poznaje, te da je jedna od njegovih dužnosti bila i da bude kamerman. U julu mjesecu 1995. godine komadir voda Gazija je bio Safet Isaković. Komandant bataljona je dobivao direktno zadatke, a svjedok je nekad bio prisutan, a nekad nije. Za prve komandire četa u Hamzama imenovani su bili V. N., zvani V., H. Š. zvani J., te V. N.. Svjedok je objasnio da je V. jedinica djelovala u desnom pravcu od unprofora. Komadant mu je dao zadatak da pokuša razgovarati sa pripadnicima IDV Gazije i Tajfunu te ih nagovoriti da pristanu na transformaciju naziva i formiranje jedinice pod nazivom Tegosi krajem 1995. godine gdje je komadir bio D. S. zvani Tajfun. U toku akciju svaki komadir voda dobio je motorolu, radio uređaj s kojim on komunicira s komandantom. Pripadnici srpske vojske sa desne strane unprofora su pružali jak otpor tako da je i komadant morao angažirati tenk da bi se otpor srušio.

Svjedok S. I. u svom je iskazu datom pred Kantonalnim tužilaštvom dana 13.06.2018. godine iskazao da je tokom rata bio mobilisan u 4. bataljon Dvorske brigade Vojske Republike Srpske krajine, a bio je na položaju u reonu S. međa, na brdu Ć.. Cijeli rat je bio na toj liniji. U toku mjeseca juna i jula svjedok je sa svojom jedinicom bio na liniji koja je bila uspostavljena na brdu Ć. u blizini kontejnera koje su postavili unproforci, a koji su bili porijeklom iz Danske. To je bila praktično državna granica između BiH i Hrvatske. Njihove linije odnosno rovovi gdje je svjedok bio bili su udaljeni od tih kontejnera negdje 200 metara. Bio je mart mjesec 1995. godine, kada su dobili naređenje da se spuste u te kontejnere jer su se pripadnici unprofora povukli iz njih. Rečeno im je jer su u kontejnerima bili bolji uslovi za boravak, jer su njihovi rovovi prokišnjavali i bili su loši uslovi za boravljenje u njima. I. je u tim kontejnerima boravio dok je bio na liniji, a smjene su imali svakih 8 dana. U njima smo boravili 8 dana, a onda su išli kući 8 dana na dopust pa ponovno nazad. Njihove linije su imale određene praznine i praktično su se uspostavljala između rovova, a kontrolu terena između njih vršile su njihove straže. Na ovom punktu unprofora bila je samo njihova jedinica iz D. sve do početka jula 1995. godine, kada je dio njihove jedinice išao na drugo ratište, a onda se je dio linije popunjava sa borcima koji su bili iz sastava Novogradske brigade. Prije na par dana od napada 5. Korpusa na njihove linije na brdu Ć. na punktu unprofora došla je Novogradska vojska, tako da je tu i vidio neke od njemu poznatih ljudi. Od pripadnika Novogradske brigade koji su došli na punkt unprofora u julu 1995. godine vidio je O. M., Ž.V. i još možda petnestak vojnika, ali ih nije poznao. Kada ga je vidio O. M. prišao mu je govoreći „ah ti si tu, mogu li ja na tvoj krevet leći" misleći na krevet u kontejneru. Rekao mu je da može leći i da se čuvaju jer nije bilo minirano pa je mogla doći neprijateljska vojska i napasti što se je na kraju i desilo. Svjedok kaže da su se tu kratko zadržali i prešli su u drugi rov koji je udaljen 400-500 metara od ovog mjesta. Sa tom Novogradskom vojskom na punktu unprofora ostao je jedan njihov vojnik V. Lj.. Na tom punktu ostalo je njihovog naoružanja i da je njihov starješina rekao da Ljuban ostane čuvati njihovo naoružanje i da čuva stražu sa njima jer će se ponovno vratiti na taj položaj. Ostao je puškomitraljez M-53, nešto zolja i drugog naoružanja. Napad na njihovu liniju desio se 04.07.1995. godine u 4 sata u jutro. Napad je bio snažan i usmjeren prema kontejnerima unprofora, a onda se protezao na desnu stranu od unprofora prema liniji K. u pravcu N. G., a koje linije su držale bosanske jedinice. Bilo je pucanja prema njihovim linijama, ali neuporedivo manje na ovim gdje je opisao. Od tog napada nisu znali šta se dešava sa njihovom vojskom na punktu unprofora, pretpostavljali su da je sve pobijeno i osvojeno, tako da su se kasnije sami povukli u dubinu Hrvatske teritorije, u pravcu sela Lj.. Par dana prije napada na punktu unprofora vidio je O. M. koji je bio u vojnoj SMB uniformi, misli da je bilo riječ o maskirnoj uniformi. Na glavi nije nosio kapu jer je bilo vruće i vidio je da je bio dosta ćelav na vrhu glave dok je kosu imao samo sa strane i odozda. Kosa sa strane također nije bila velika, već je bila uz glavu tako kad se gleda više je bio ćelav nego što je imao kose. Nosio je brkove

srednje veličine crne boje, bio je visine oko 175 cm, i srednje tjelesne težine. Njegov zadnji susret sa M. na punktu unprofora u blizini kontejnera trajao je kratko, možda 10-tak minuta tek toliko vremena da svoje stvari iznesu da bi se oni smjestili, tako da nije nešto posebno obraćao pažnju na njega, a ni na druge. V. Lj. je bio niže grade od njega i M. O., imao je gušću kosu crna prosjeda, koju je tjerao prema nazad. Bio je stariji od njega, možda je imao 50 i koju godinu, bio je krupnije grade, ne sjeća se da li je imao brkove. V. Ž. je bio viši od svjedoka, mogao je imati 178 cm i bio je krupnije grade. Koliko se sjeća Ž. je imao plavu kosu. U odnosu na iskaz koji je sačinjen 09.12.2016 po stručnom saradniku Tužilaštva u prostorijama CJB P. u kojem je iskazao da je na snimku koji mu je predložen ubijen O. M., međutim svjedok je kazao da je pogriješio kad je tvrdio da je na snimku ubijen O. M. i da ne može sa sigurnošću tvrditi da je to on.

Svjedok **R. M.** u svom je iskazu na glavnom pretresu od dana 18.12.2019. godine iskazao da je u toku rata živio u s. D. A., općina N. G.. Tokom rata je bio angažiran u novogradskoj pješadijskoj brigadi vojske RS. Sa svojom jedinicom u periodu juni/juli 1995. godine se nalazio na rejonu S. međa, Ć. po rasporedu. Ratovali su protiv vojske Armije BiH. Dana 04.07.1995. godine bio je kod kuće i trebao je da ide na liniju, a onda je čuo da se desio proboj na dijelu Ć. i S. međa, te da su pale linije. Čuo je da su lica koja su bila kod punkta unprofora Ž. V., M. O. izgubili živote prikom borbenih dejstava i da su bili razmjenuiti. Na smjene su išli svako sedam dana. Nakon što je akcija prošla nisu se više vraćali na taj rejon. Njihovi vojnici nisu imali svi uniforme. Svjedok je kazao da je bio zamjenik komandira čete.

Svjedok **N. Z.** u svom je iskazu na glavnom pretresu od dana 18.12.2019. godine iskazao da je tokom rata živio u B., a na samom početku rata bio pripadnik diverzantskog voda Hamza, a krajem maja mjeseca 1992.godine postavljen za pomoćnika komandanta štaba odbrane B. za bezbjednost, pa je na toj poziciji ostao je do kraja do demobilizacije 10.06.1996.godine. B.ska 505. brigada je bila sastavljena od tri bataljona, tri pješadijska, a kasnije tri brdska zavisno od preimenovanja i prištabskih jedinica. Prištabske jedinice su činile jedinica za podršku i specijalne jedinice koje su bile pod direktnom komandom komandanta brigade, a bile su vod vojne policije, izviđačko diverzantski vod Gazije i diverzantska četa Hamza. Jedinica Gazija je bila veličina voda, oko 30 boraca, 10% više ili manje koja je formirana negdje krajem 1992.godine i bila je direktno potčinjena komandantu brigade, te izvršavala je specijalne zadatke koje je komandant naređivao. U takvom formacijskom obliku ova jedinica je ostala do kraja rata, do rasformiranja brigade, odnosno do prelaska brigade u komandu za razvoj. Postojala su uputstva koja su bila vezana za postupanje sa ratnim zarobljenicima i sastavni dio svake borbene zapovijesti, za napad je bilo gdje se striktno naređivalo da se ratni zarobljenik u što kraćem roku od momenta zarobljavanja dovede do najvišeg autoriteta, odnosno najvišeg čina, a to je uglavnom i najčešće bio sam komandant brigade što znači trebali su dovesti do njega i da uzme osnovne podatke koje mu trebaju za dalje vođenje borbe. 04.07.95.godine 505.viteška brigada izvela je jedno borbena dejstvo pod nazivom Trokut, sa jedinicama 511 i 502. viteške brigade, borbena dejstva su vođena na rejonu Ć. širi rejon S. međa. U vrijeme izvršenja akcije svjedok je bio na komandnom mjestu u B.u dok je komandant brigade bio u međusobnoj blizini izvođenja borbenih dejstava. Postojao je i kamerman koji je bio u sektoru za moral, te imao zadatak da snima. Safeta Isakovića zvanog Džidžo je prvi put upoznao u T. u novembru 1994. godine. U tom vremenu Safet je bio komandir odjeljenja Gazija, kasnije je smijenjen pa je obavljao dužnost komandira IDV Gazije. Tokom 1995. godine bila je dva puta promjena naziva 505. iz brdske u motorizovanu, i iz motorizovane u brdsku. IDV Tajfun je bio izviđačko diverzantski vod pri jurišnom bataljonu, bio je kod komandom komandanta bataljona jurišnoga i to je bio 10 faktički vod u jurišnom bataljonu Hamze, tri čete po tri voda, i taj bio 10-ti izviđački vod pod komandom komandanta bataljona jurišnoga. Komandir IDV Tajfun je bio S. D. zvani T.. Za formaciju Tegus saznao je neposredno pred operaciju Hrvatske vojske, a na čelu je bio T.. Od komandanta je saznao da postoji taktička grupa sačinjena od dijela boraca

IDV T. i dijela boraca Gazije i komandir te grupe je bio S. D. međutim pred sam polazak na zadatak komandant je promijenio komandira i na čelu taktičke grupe Tegus 05.05. bio je V. Š.. Zijad kao pomoćnik komandanta za bezbjednost nije imao jedinicu pod njegovom izravnom naredbodavnom kontrolom budući da organ bezbjednosti rukovodi u stručnom smislu, a komandovanje isključivo vrši komandant brigade preko komandira voda. 04.07.1995 su imali četiri punkta i sva su bila zaposjednuta u vrijeme dešavanja osim na Č., koji je nestao, odnosno sa njega su se snage unprofora povukle 02.11.1994 godine da naprave prostor, a tri su punkta bila K. K. i Č.1.

Svjedok **H. B.** u svom je iskazu na glavnom pretresu od dana 09.01.2020. godine iskazao da je tokom rata živio u B. i da je bio vojno angažovan tokom rata u TO B.. H. je bio u 105. brigadi, zatim u 505. viteškoj brigadi. Do kraja rata je ostao u IDV Tajfun. Komandant IDV Tajfun je bio S. D.. U njegovoj brigadi je postojao IDV Tegus, a komandir IDV Gazija je bio Safet Isaković. Akcija Trokut je počelo ujutro u 6h, a cilj akcije je bio osvajanje dijela na kojem je bio unprofor, a taj dio se zove K.. Nakon što su uspjeli probiti liniju njegova jedinica je otišla dalje dok je on ostao sa S. Dž. i V. na punktu unprofora. Taj dio unprofora uspjeli su osvojiti pomoću tenka i jedne ispaljene granate budući da je to mjesto bilo teško za osvajanje. Nakon što su ušli u punkt vidio je neprijateljskog vojnika kojeg je pogodila granata, pa su tada izvršili pretres u kontejnerima, a svjedok je držao osmotricu jer je imao dobru preglednost. Vidio je jednog vojnika RS, koji je na sebi imao crvenu jaknu, brkove, sa podignutim rukama, sa lijeve strane. Istakao je da je neprijateljski vojnik ubijen, ali nije vidio ko ga je ubio. Neprijateljski vojnik je čučnuo, stavio ruke iza glave i odložio oružje. Međutim postoji razlika u iskazu koji je dat pred Kantonalnim tužilaštvom u Bihaću 2018. godine u kojem je izjavio da je Isaković Safeta ušao u bunker i ispucao par rafala u bunkeru te izlazeći iz istog kazao “ovako se to radi”, zatim izdao naredbu da ubije još jedan zarobljenik sa riječima “ubij, ubij i ovog”. Jedinica Tegus je bila spojena od Tajfuna i Gazija, komandir jedinice je bio S. D. zvani T., a njegov zamjenik je bio Safet Isaković. Prvi put se spajaju u V. r. u jedinicu Tegus, pred sam polazak u akciju Oluja.

Svjedok **M. S.** u svom je iskazu na glavnom pretresu od dana 09.01.2020. godine iskazao da je u toku rata živio u V., u B.. Na početku rata bio je maloljetan, a poslije 1994. godine je otišao na odsluženje vojnog roka u K. na 45 dana. Nakon završetka vojnog roka bio je raspoređen u 4. bataljon 505. Bužimске brigade, zatim u IDV Gazije u kojima ostaje do kraja rata. Komandir IDV Gazija je bio Safet Isaković zvani Džidžo. Učestvovao je u akciji Trokut koja je izvedena u jutarnjim satima. Na punktu unprofora su bili srpski vojnici na koji su ušli tek nakon djelovanja tenka. Na punkt unprofora je ušao zajedno sa Isaković Safeta om zvanim Džidžo, Đ. I. om zvanim Lindo, P. N. zvani Cvrle i V. K.. Tu je bio i komandir Hamzi V. N. zvani V., a od Tajfuna B. H. zvani H.. U tom trenutku sa njima je komandovao Safet Isaković. U bunkeru je bilo neprijateljsko lice pokriveno ćebetom kojeg je svjedok držao na oku po naređenju Safeta Isakovića, psujući mu četničku majku i pozivajući ga da se preda međutim vojnik se nije predao. Zatim je u bunker ušao I. Đ. koji je pitao nešto neprijateljskog vojnika pa izašao vani, da bi poslije njega u bunker ušao i Safet Isaković i ispucao dva do tri metka govoreći “ovako se to radi”. Nakon toga Safet je izašao vani i rekao da se vrate na poziciju te naredio da se ubije i drugi zarobljeni neprijateljski vojnik tako da je I. Đ. vratio se i ispucao nekoliko metaka u tog vojnika. Prilikom pretresanja drugog bunkera svjedok je ispucao dva do tri metra u unutrašnjost bunkera kroz vrata nakon čega mu je Safet kazao da se odmakne od bunkera što je svjedok i uradio. Sve je zabilježeno od strane kamermana M.. Nakon što je Safet ispucao rafal u bunker naredeno je da idu tražiti mitraljez 84. S. je ušao u bunker u kojem je bilo mračno te je napipao cijev pa je potom izvukao mitraljez 53. Dok je neprijateljski vojnik klečao na nogama N. P. ga je nogom udario. Svjedok je kazao da nisu imali obuku o postupanju sa ratnim zarobljenicima.

Svjedok je istakao i to da dok je I. zvan L. bio u bunkeru palio je novine kako bi se osvijetlio bunker i provjerio da li ima neprijateljskih vojnika.

Svjedok P. N. u svom je iskazu na glavnom pretresu od dana 09.01.2020. godine iskazao da je u toku rata živio u B., a bio je vojno angažovan u 505. vitešku brigadu. Tokom rata je prošao sve jedinice od TO do IDV Gazije. U Gazijama je bio oko godinu i po dana, a komandir Gazija je bio Safet Isaković zvan Džidžo. Akciju Trokut su radili po naredbi komadanta I. N. da zauzmu bazu unprofora. Otpor su pružali neprijateljski vojnici RS pa im je bilo otežano da zauzmu punkt zbog žice kojom je baza bila ograđena. Tek po dolasku tenka su uspjeli zauzeti punkt. U punkt su ušli on, Safet Isaković i V. u kojem su naišli na srpske vojnike od kojih je jedan i zarobljen, a kasnije i ubijen. Neprijateljski vojnik je zarobljen od strane Safeta Isakovića, te mu je naređeno da baci pušku i klekne, ali svjedok nije vidio ko je vojnika ubio. Na punktu su se nalazili kontejneri od unprofora, a vojnik je ubijen 4-5 metara udaljenosti od tih kontejnera. Nakon što je srpski vojnik ubijen svjedok se vratio na kvotu 603 te je o tome obavjestio komadanta I. N., a komadant mu je rekao da će se sprovesti istraga. Ova akcija je snimljena od strane kamermana M. V.. Postojala je grupa Tegos u kojoj je komadant bio S. D.. Jedinica je nastala kad je 505. Viteška brigada dobila naziv motorizovana, tad su bile dva IDV pa je komadant N. od dvije jedinice napravio jednu jedinicu Tegos koja je značila Tajfun Gazija operacija Svjetlost slobode, a formirana je 26.marta 1995.godine Svjedok je u periodu od 6 mjeseci obavljao zamjenika komandira Gazija. Kad je riječ o sistemu veza ukoliko su bili na istom pravcu djelovanja, onda je samo komandir imao sistem veze, a ukoliko su bili razdvojeni po nekim manjim grupama onda su i komandiri odjeljenja koristili sistem veze. Dakle, to su uređaji zvani motorole, koje su morale biti istaknute na vidnim mjestima zbog lakše komunikacije. Na punktu je bilo više pripadnika 505. brigade iz različitih jedinica. Istakao je i to da je neprijateljskog vojnika udario u rame sa prednje strane.

Svjedok V. N. na glavnom pretresu održanog dana 16.03.2020. iskazao je da je bio vojno angažiran u toku rata u BiH i to prvo je bio vojnik u regrutnom centru G.K. u koju je došao na odsluženje vojnog roka 15.10.1992.godine, a poslije toga su ga ostavili da obučava vojsku. Izjavio je da je išao na jedan kurs za destara u C., nakon čega je vraćen u regrutni centar gdje je obučavao vojsku do 13.7.1994. i tad je dobrovoljno napustio regrutni centar i otišao u 505 i bio borac u četi za spec.namjere Hamza sve dok nije ostao bez vida. Što se tiče operacije "Trokut iz juna", svjedok je izjavio da mu je poznato da jedinica koju je on vodio, odnosno četa za spec. namjere Hamza je imala zadatak da uzme kvotu 551, da se spuste prema jednom dijelu zv. K.. U prvom planu je bilo planirano da on treba uzeti tu kvotu 551, dok su Gazije u tom planu bile dužne da prođu negdje između linija, neopaženo i da sačekaju kao zasjedu dole u tom jednom dijelu kad on napadne kvotu gdje će neprijatelji bježati i povlačiti se, znači to je bilo u prvom planu. Tajfun je trebao ići u drugom pravcu, gdje je trebao proći i tu sačekati. Ne zna otkud su planirali da će se tu povlačiti kad se desi ta bježanija koja bi mogla nastupiti. On je trebao na jednom drugom pravcu to je bilo znači odmah na početku kako je bilo planirano. N. je izjavio da su nakon toga njih sedmorica komandira prvog voda i njihovih zamjenika otišla na Č. po naredbi rahmetli N. kud treba da izvide teren da dođu do Unprofora da izvidi kako doći gore toj kvoti 551. Kod Unprofora se nalazila grupa ljudi u kojoj je tad poznavo jedino Safeta Isakovića zv. Džidž. Zatim, se pucalo iz toga Unprofora, pa je N. pretrčao preko jednog dijela čistine i ušao unutra. Vidio je da su se vojnici branili i da se nisu htjeli predati, iako su pozivani da se predaju. Tad je čuo da je naš tenk dolazio i pucao u tu bazu, međutim oni se i dalje nisu htjeli predati, nakon čega su odlučili ući unutra. Prvi je ušao Džidžo, a jedan od vojnika je bacio neku granu, debelo drvo. Svjedok je izjavio da je ušao odmah za Džidžom koji je otišao lijevo prema tom vojniku na čošku, a on je otišao u dubinu tamo da bi ga štitio, jer on nije mogao gledati taj dio nikako, pa se okrenuo samo onako da vidi da li ih prate ljudi. Iza

sebe je vidio da ide jedan vojnik koji ulazi, a iza njega M. V.– kamerman. Nakon toga je Džidžo zagalamio “predaj se!, predaj se!” Čovjek je izašao iz toga rova, kleknuo, stavio ruke za vrat i njega nije niko dirao. Zatim je svjedok izjavio da se jednom čuo pucanj, on se trgnuo i okrenuo i ugledao momaka koji je stajao ispred njega i pucao u pravcu njega. Kad se sve smirilo, pa kad su se vratili na to mjestu, svjedok je izjavio da je prišao toj grupi i pitao razlog zbog kojeg je pucano u čovjeka, te da mu je jedan od tih iz grupe rekao da je on krenuo rukama prema tijelu, pa je zato pucana, a također je dodao da je bila priča da je jedan isto pokazivao pištolj koji je našao kod tog vojnika pod pazuhom lijeve ruke futrolu iz koje je izvadio pištolj i bilo je okrznuto na onoj košuljici kako se metak odbio.

Svjedok **V. M.** na glavnom pretresu održanog dana 16.03.2020. iskazao je da je bio vojno angažiran u toku rata u BiH u jedinici 505. viteška brigada i to prvo kao jurišnik, pa nakon toga personalac, pa artiljerac i na kraju je bio član komande 505, gdje je bio u informativnoj službi i imao zadatak da obilazi linije, zatim da razgovora sa borcima, snima reportaže o borcima, o ratištima i sl. Taj materijal je bio pohranjen u arhivu 505. U tom vremenu se nije baš mnogo vodilo računa o tim snimcima tako da su se često oni iznosili napolje, odnosno dođe oficir 505 koji ima želju da pogleda materijal, uzme ga i vrati. Što se tiče aktivnosti koje su bile na Čorkovači 3-4 jula '95.godine, svjedok je izjavio da je učestvovao u akciji Trokut u svojstvu kamermana i kretao se uglavnom sa prvom četom . Vezano za lokalitet Unprofora i akciju koja se tu dešavala, svjedok je izjavio kad je on došao, akcija je već počela, on je pristupio tom mjestu dok se već vodila borba prsa u prsa. Svjedok ističe da se sjeća da su bombe letile unakrsno, da su se vodile borbe i da nikad prije toga nije bio u tako bliskoj borbi, navodi blizinu od 2-3 metra. Svjedok je iskazao da je tu sa njim bio komandir V. koji je imao motorolu i od njega je saznao da Srbi pružaju žestok otpor sa položaja na napuštenom Unproforovom punktu. Čim je tenk ispalio granatu, svjedok je izjavio da je vidio 5-6 naših vojnika, možda i više kako preskaču žicu kojom je bio ograđen punkt i kreću se u pravcu kontejnera UN. Dolaskom na punkt vidio je nekoliko pripadnika Gazija, nekog vojnika iz Tajfuna, ali se njihovih imena ne može sjetiti. V. se sjeća jer mu je rođak i zato što je u toj akciji bio veći dio vremena zajedno sa njim. Potom je izjavio da je snimao unutrašnjost jedne od zemunica u kojoj se nalazio jedan neprijateljski srpski vojnik koji je bio ranjen i da se sjećam da je postojala opasnost da on ne počne pucati po njima ili baciti bombu na njih iz zemunice, te da nije mogao snimati unutrašnjost zemunice u kojoj se taj ranjenik nalazio, jer nije imao svjetla na kameri. Pored ove dvojice sjeća se još da je bilo nekoliko neprijateljskih srpskih vojnika čija mrtva tijela je snimio. Njihova tijela su bila djelimično zatrpana vrećama pijeska. Svjedok je izjavio da dok dođe u komandu, prvo presnima taj materijal i svaki put kad pristupi snimanju, briše se taj stari, te istovremeno se bilježi novi materijal, a onda se taj stari arhivira. Svjedok navodi da su se u našoj kancelariji nalazile police, materijal se svaki put odnese komandantu rahmetli, on to pogleda i vremenom vrati, pa dođe neko drugi uzme tu kasetu pogleda je i tako se to odvijalo. Također, svjedok dodaje da se materijal najčešće vraćao, ali nije siguran da li se baš svaka vratila na mjesto.

Vještaci **ŠIMUNOVIĆ DAVOR** i **STANKOVIĆ VERICA** na glavnom pretresu održanog dana 16.03.2020. iskazali su da su rađena dva nalaza, gdje je jedan vezan za video vještačenje, a drugi za audio vještačenje, odnosno za izradu transkripta i to po Naredbi za vještačenje broj T 20 0 KTRZ 0012476 16 od 03.11.2016.godine od strane Tužilaštva BiH, tužiteljice Vedrane Mihović. U naredbi je tražena izrada kopije videozapisa koji se nalazi na CD-u pod nazivom „zločin na punktu Umprofora u Kotoranima dana 04.07.1995.godine”, koji je ovom tužilaštvu dostavljen od strane Republičkog centra za istraživanje rata ratnih zločina i traženje nestalih lica, zatim u naredbi je navedeno pod 2. da je potrebno izvršiti audio i video vještačenje video

zapisa zabilježeno na CD pod istim nazivom u vremenskom periodu od 2 minute 6 sekundi do 12 minuta 2 sekunde, pod 3. potrebno je izvršiti audio vještačenje tako što će se sačiniti transkript razgovora lica čiji se glasovi čuju na video snimku u vremenskom periodu od 2 minute 6 sekundi do 12 minuta 2 sekunde i pod 4. potrebno je izvršiti video vještačenje tako što će se poboljšati video snimak u vremenskom periodu od 2 minute 6 sekundi do 12 minuta 2 sekunde i izvršiti kreiranje fotodokumentacije za slijedeća lica. U par stavki je naznačeno tačno koja su lica na snimku i tačno naveden vremenski period u kojem se ta lica vide na video snimku. Potom su izjavili da su pomoću ampetfajl softvera na ovom snimku izvršili izdvajanje fotografija koje su tražene u naredbi, odnosno za svako navedeno lice je navedeno u kojem vremenskom periodu se pojavljuje na tom video snimku i tako je kreirana fotodokumentacija koja se sastoji od 52 fotografije koje su označene od fotografija 1 do fotografija 26A, te fotodokumentacija ovih fotografija je snimljena na CD koji je dostavljen u izvještaj, te su također ove fotografije oprintane i u printanom obliku dostavljene tužilaštvu. Vještaci su izjavili da je u dijelu naredbe koji se odnosi na audio vještačenje sačinjen transkript koji se odvija u intervalu od 02,06 minuta do 12,02 minuta. Prvo je bilo potrebno iz videosnimka izdvojiti sam audio snimak da bi se mogao učitati u softver i taj snimljeni audiosnimak je na CD-u u prilogu ovog izveštaja. Transkript je izrađen na audio snimku VTS_01_1.bav u traženom periodu gdje se više puta preslušavalo nakon čega se napravio transkript koji se nalazi na CD-u u prilogu ovog izveštaja, a dostavljen je i u printanoj formi. U prilogu je i legenda u kojoj se objašnjava šta znače pojedini simboli koji su u transkriptu, a osim riječi tu imaju i zagrade za riječi čije značenje nije sigurno, odnosno dio razgovora koji je potpuno nerazumljiv na snimku, pa imaju komentari vještaka koji su kao pucnjevi detonacije.

Svjedok **A. O.** na glavnom pretresu održanog dana 18.06.2020. iskazao je da je bio vojno angažovan u posljednjem ratu u BiH i to u 505. viteškoj motorizovanoj brigadi. Prvo je bio TO, a kasnije je nastala brdska brigada, pa motorizovana, pa vraćena u brdsku, a svjedok navodi da je čitav rat proveo u toj brigadi i to uglavnom u odsjeku veze, a 1995. godine, bio je načelnik veze te brigade. Pored te funkcije, nezvanično je obavljao i druge funkcije. Čitav rat je proveo sa komandantom N. u svim borbenim aktivnostima, učestvovao je u pripremama i realizaciji svih naših operacija, te analizi svih borbenih operacija, neposredno s komandantom, kao neki njegov tehnički sekretar u borbenim dejstvima. Zadaci načelnika veze su: da obezbijedi funkcionisanje svih vrsta veza prema potčinjenim i prema pretpostavljenoj komandi, da surađuje sa organizacijom pretpostavljene komande do 505., da osmisli/napiše naredbu, da osmisli kako veza da funkcioniše u pojedinim situacijama ovisno o vremenu i zadatku koji se izvodi, to sve načelnik veze osmišljava, pa predlaže komandantu, nakon čega se one usvajaju i realizuju. Svjedok objašnjava je riječ "Tegus" skraćena od riječi Tajfun Gazije operacija svjetlost sloboda. Za dokaz O1A svjedok objašnjava da je u martu 95-te vodio tu zabilješku i onda je komandant došao do zaključka kako to izvesti, a da ne znaju druge jedinice, niti drugi u komandi, već da to bude strogo povjerljivo, pa je svjedok izjavio da je nakon toga on predložio, što ujedno i piše na samom aktu kako su otišli i u djelovodniku broj: 01 531 10 i onda je to podijelio na tri broja 10 8 i 9 da ta jedinica piše izvještaj, ratni dnevnik da vodi i dnevne zapovijesti 09. Međutim to u djelovodniku je pisalo nešto drugo, a ovo su vodili njih nekolicina, iz razloga da niko osim njih u komandi ne zna šta se smjera. Također, svjedok je izjavio da je drugi akt koji je označen kao O1B pisan njegovim rukopisom, gdje piše da je dana 24.03.1995. godine, borbeno naređenje broj 1 vezano za ovaj prije dogovor, gdje se naređuje da IDV Gazije IDV Tajfun moraju formirati jedinicu privremenog sastava i nazvati je Tegos, te se ovdje mogu pročitati osnovni zadaci te jedinice. Svjedok ističe da je taj akt diktirao komandant, a on je prvo to pisao ručno, te kasnije otkucao na mašinu. Zatim dokaz O1C svjedok je izjavio da je i ovaj dokaz on otkucao, a ispod se nalazi potpis komandanta rahmetli N. I..

Svjedok dodaje da u svim borbenim dokumentima postoje dva pečata u gornjim lijevim i desnim uglovima. Na desnoj strani se nalazi ko naređuje, a na lijevoj strani ko odobrava. U ovom slučaju lijevi pečat, odnosno onaj ko je odobrio mora biti neko veći od onog ko je potpisao tu naredbu. Ovdje vidimo da je potpis generala D. i to je tačno, što znači da je on odobrio ovu naredbu i to u roku dan ili dva. Svjedok ističe neki od razloga zbog kojih je formirana jedinica Fetos jeste da su psihološki Tajfun i Gazije pretrpile ogromne gubitke, a to su bili borci većih vrijednosti, odnosno elitne jedinice koje su pretrpile gubitke gdje nije bilo mogućnosti adekvatno te gubitke sanirati, nadomjestiti te borce koji su izranjavani, tako da su te jedinice oslabljene i dovedene su na brojnost nekog odjeljenja ili malo jačeg odjeljenja, pa je komandant imao namjeru da te dvije jedinice spoji da bude jedna i da dobivaju borbene zadatke potpuno iste kakve su imale prije, specijalni obučeni ljudi. Glavni razlog je bio psihološke prirode za naše borce i za obavještajne strukture neprijatelja. Tajnost je trebala iz psihološkog razloga, pa ti dokumenti nisu bili nikako u brigadi na mjestu gdje su inače dokumenti stajali, nego je svjedok izjavio da je te dokumente držao u kasi, te dalje objašnjava da je komandant N. imao kasu koja se nalazila u njegovoj kancelariji, te je u toj kasi komandant čuvao strogo povjerljive dokumente. Ta jedinica je počela djelovati vrlo brzo poslije formiranja. Dokaz O2A je pisani akt sačinjen rukopisom svjedoka, a to je Izvještaj od Tajfuna da je jedinica formirana, zatim radi se o borbenom naređenju broj 2, pa se dalje govori o rejonu S. prema autonomiji, zatim izvještaj šta se treba poduzeti i sl. Svjedok je izjavio da je ovaj akt on otkucio i govori da se nalaze inicijali IN/AO, te objašnjava da ovo IN znači da je sastavio .I.N., a odradio A. O. to vam je dole prije ovog rađeno u dva primjerka vidite znači na svakom tom aktu i tako je bila korespondencija, onaj ko je sastavio akt piše prvi kroz onaj koje napisao taj akt, znači I. N. je sastavio naredio i izdiktirao, a on je to prekucao i onda je I. poslije to potpisao. Svjedok je izjavio da je neki IKM bio na Č. kvota 63, IKM - istureno komandno mjesto. Mjesto na kojem se nalazi komandant, na tom mjestu je i svjedok s njim bio. Jedinice su dobile zadatak u samom početku to su bile taj Tegos i Hamze, najelitnije jedinice 505. U toj akciji je učestvovalo više jedinica, u prvom naletu učestvovali su Hamza i ovaj Tegos. Tegos-Tajfun i Gazije i kasnije su uvedeni i mali mravi kako smo mi zvali, odnosno, za brigadu su to bile Tajfun i Gazije a za komandanta i one koju su to znali, to je bio Tegos. U toj akciji Hamze su tu svoj zadatak odradile za nekih 15-30 minuta, međutim tu je bila jedna neprijateljska tačka koja se nije dala odraditi odmah, a to je bio kontejner. Tu je neprijatelj bio jako dobro učvršćen i nisu mogli da savladaju tu tačku naši borci to je sjećanje. Pošto to nije išlo onako kako treba, nakon možda sat vremena ili više, komandant je odlučio da upotrijebi tenk da se ta tačka neutrališe. U konkretnoj akciji je funkcionisao ručni radio, uređaj motorola GP300. Ta oprema za sredstva veze da se u toj akciji ostvaruje je data komandiru T., V.. U pomenutoj akciji svjedok je izjavio da je Isaković Safeta bio borac koji nije imao radio vezu, niti je bio zadužen sa svojim komandirrom, a jedino je mogao dobiti naređenje od svog komandira za koje on ne zna, ali od komandanta N. nije mogao dobiti nikakvo naređenje, jer nije imao komunikaciju sa komandantom N. koji je vodio tu akciju, niti je posjedovao radio uređaj u toj akciji. Svjedok je izjavio da je siguran da je 03.07.95.godine gospodin Isaković Safet je bio samo obični borac.

Svjedok V. Š. na glavnom pretresu održanog dana 18.06.2020. iskazao je da je bio vojno angažovan u posljednjem ratu u BiH u jedinici 505. brigade i to većinu rata kao komandant jurišnog bataljona '95., a nakon ranjavanja u operativi brigade. Izjavio je da je Tegos bila specijalna IDV jedinica u 505. brigadi koja je formirana naredbom komandanta 505. brigade I. N. od 2 jedinice IDV koje su do tad bitisale u 505. brigadi Tajfun i Gazije i to Tajfun bio IDV jurišnog bataljona, a Gazije bile IDV brigade. Svjedok je izjavio da je '95.godina bila jako teška za ne samo za našu brigadu nego i za korpus. Nakon drugog upada autonomaša imali smo veliki front od V. K. do B. O.. Ove dvije jedinice su pretrpile velike gubitke, a morali smo imati jedinicu da bi odgovorili svim zadacima, odnosno jedinicu koja je spremna za svaki vid

borbenog dejstva, pogotovo imajući uvidu da nas sa druge strane napadaju Arkanovi, Legijini i ostali, s obzirom da je došlo do ranjavanja i pogibije velikog broja u ove dvije jedinice. Te dvije jedinice nisu više bile sposobne da samostalno izvršavaju zadatak, pa je komandant odlučio da napravi jednu jedinicu koja će biti sposobna za svaki vid borbenog dejstva i zato se odlučio da ove dvije postojeće jedinice spoji i napravi jednu jedinicu od 30 ljudi. Nadalje, svjedok je izjavio da je komandant odlučio da bude tako iz razloga što nismo mogli doći u situaciju sa gubitkom ljudstva u ove dvije jedinice. Komandant nije smio dozvoliti da bude informacija o gašenju takvih jedinica radi psihološkog djelovanja unutar brigade, jer bi sigurno pao moral u jedinicama, a i s druge strane neprijatelj bi sigurno saznao za te aktivnosti, te zbog svega toga se komandant odlučio da napravi jednu jedinicu, ali da to bude u strogoj tajnosti, jer ta jedinica treba izvršavati svaki vid borbenog dejstva. Svjedok je izjavio pored komandanta koji je donio naredbu, za ovo je znao načelnik veze koji je bio cijeli rat uz komandanta, odnosno kod svakog borbenog dejstva, zatim obavještajac u brigadi M. B. od kojega je i komandant crpio sve obavještajne podatke o neprijatelju A. E. i on koji su bili zaduženi za formiranje ove jedinice, a u prvi mah nisu znali borci brigade, nego kad je ustrojena jedinica onda su ostali borci saznali i kod izdavanja zadataka. Kada je bila akcija od 03.07., svjedok je izjavio da je bio raspoređen po zadatku komandanta da bude koordinator za pomoćni pravac napada i nije bio na IKM sa komandantom za vrijeme izvođenja borbenog zadatka, već na pomoćnom pravcu napada u kojoj zoni nije bio unprofor. Zatim svjedok tvrdi da je Tegos od marta mjeseca bitisao, pa do kraja rata.

Svjedok **I. R.** na glavnom pretresu održanog dana 18.06.2020. iskazao je da je bio vojno angažovan u posljednjem ratu u BiH u jedinici 505. brigade i to cijeli rat je bio pomoćnik komandanta za personalne i mobilizacijske poslove. Svjedok je izjavio dok je posmatrao personalni karton da se radi o tzv. matičnom kartonu, odnosno evidencija koja je sravnjena sa personalnom bazom, personalnim kartonom i jediničnim kartonom vojne jedinice. To je izvod iz općinskog odjeljenja odbrane koji je sravnjen sa jedinicom, što znači da su ovi podaci sravnjeni, prepisani sa jediničnog kartona. U rubrici broj 13 za '95.godinu ovdje je naznačena dužnosti koje je ovaj pripadnik obavljao, a iz ove evidencije se može zaključiti da je u 95.godini naznačeno da je ovaj pripadnik Isaković Safeta bio komandir voda. Svjedok je izjavio da je Naredba broj 01-531 borbeno naređenje od 24.03.1995.godine, koje je radio komandant 505. viteške brigade I. N.. On za ovu naredbu nije zna, ali ona za njega kao pomoćnika komandanta znači da su ovim naređenjem formirane dvije jedinice praktično za rješenje borbenog zadatka. Sa ovim naređenjem je komandant brigade ovlastio komandira jedinice i njegovog zamjenika odnosno imenovao tog zamjenika i praktično za ovaj zadatak za komandira jedinice ove imenovan je D. S. zvan T., a za zamjenika imenuje se Isaković Safeta zv. Džidžo. Ovim naređenjem komandant brigade kad je u pitanju komandovanje stavio jedinicama van snage dužnosti komandira voda G. i komandira voda T. i praktično formirao novu jedinicu za izvršenje borbenog zadatka koja se zvala Tegos. Znači da u ovom slučaju Isaković Safeta nije imao komandnu dužnost nad svojim vodom odnosno nad vodom IDV Gazije. Status naredbe od 23.05. jeste da je za zamjenika komandira imenovan Isaković Safeta. Zamjenik komandira ima ovlaštenje samo u odsutnosti, odnosno spriječenosti, npr. pogibije, težeg ranjavanja, potpuno odsustvo iz jedinice, te po mišljenju svjedoka ova naredba traje cijelo vrijeme dok traje zadatak, nije vremenski ograničena, a kad se izvrši zadatak operacija koju je zamislio komandant, tad se naređenje stavi van snage. Po saznanjima svjedoka ova jedinica je funkcionisala do kraja rata, praktično sve do deblokade kantona.

Svjedok **D. S.** u svom je iskazu na glavnom pretresu od dana 18.06.2020. godine iskazao da je tokom rata bio angažovan u jedinici Tajfun, sve do formiranja jedinice Tegos. Bio je na funkciji komandira u obje jedinice. Jedinica Tajfun je bila potčinjena komadantu. Jedinca Tegos je

formirana 1995. godine po ideji komandanta da formira iz dvije jedinice IDV Tajfuna i Gazija jednu jedinicu Tegos jer kroz cijelo vrijeme rata paralelno su djelovali i Gazije i Tajfuni. U Tegos su se tražili provjereni ljudi koji su prošli rat zbog borbenih zadataka, a i zbog lakšeg komandovanja da budu cijelina koja je jaka. Tegos je imao 35 samostalnih boraca, a komandir je bio svjedok dok je zamjenik bio Safet Isaković. Formirana jedinica je bila tajna. Komadant je zbog akcije Trokut pozvao elitne jedinice Hamze, Gazije i Tajfune, iako je postojao formacijski Tegos pa su na terenu djelovali po pitanju izviđačkih aktivnosti. A kad se trebala operacija izvršiti dobili su upute na koji način će djelovati pozvane jedinice. Za operaciju Trokut su se pripremali tako što je komadant naredio da se izvrši simulacija na H. brdu da bi se neprijateljske snage usmjerile ka tom pravcu, a glavni zadatak od komandanta je bio da se izvrši proboj i da zauzetu teritoriju oslobode. Dio gdje se nalazio unprofor je bio težak za osvojiti. Tegos i Hamze su dobili najteži zadatak, da zauzmu dio koji je najčvršći. Proboj su izvršili u jutarnjim satima, tako što su sa desne strane unprofora djelovale Hamze, a sa lijeve Tegosi. Kod samog unprofora nije vidio šta se dešava jer je bio u borbi cijelo vrijeme, ali ga je nazvao komadant i rekao da sa strane odvoji par ljudi jer priprema tenk. Svjedok je u akciji bio ranjen, pa ga je komadant puvukao iz daljeg djelovanja. Cilj operacije Trokut bio je zauzeti kvotu. Sa komadantom je komunicirao preko motorole koju je držao na prsima. Svi komandiri su kod sebe imali motorolu jer je sistem veze bio najjače oružje kad se išlo na zadatak. Iako se u tajnosti krilo da se od dvije jedinice stvara jedna, borci su ipak znali za novu jedinicu. Komadant je dao zadatak kako će se proboj izvršiti sa koje strane idu Hamze, a sa koje Tegos.

Optuženi **S. I.** u svojstvu svjedoka, u iskazu na glavnom pretresu od dana 18.06.2020. godine je iskazao da je u 505. viteškoj brigadi angažovan od 1992. godine pa do kraja rata na funkciji od običnog borca do pomoćnika komandanta za obavještajne poslove bataljona. Odlikovan je najvišim ratnim priznanjem značkom zlatni ljiljan, ranjen pet do šest puta, te je tokom rata izgubio dva brata i daidžu. Jedinica Tegos je sastavljena iz dva IDV voda spojena u jednu cjelinu, sastavljena sa ciljem izvršavanja specijalnih zadataka kao i učestvovanje u samom ratu, a funkcionisala je kao takva do kraja rata. Komandir grupe Tegos je bio S. D. zvani T.. Komandiri su komadantu podnosili pismeni izvještaj o izviđanju terena za koji su bili zaduženi od strane komandanta. Akciji Trokut su prethodile učestale provokacije vojske RS, tako da su 03.07.1995. godine u jutarnjim satima krenuli u proboj jer im nije bilo dozvoljeno ubacivanje jedinica, tako da je jedna jedinica otišla desno, a pripadnici jedinice Tegos su ostali kod kontejnera jer nisu mogli proći od pješadijske vatre iz baze unprofora u koju je bila smještena neprijateljska vojska. Iako su pokušavali na sve načine da dođu do punkta nisu mogli jer je bio ograđen žilet žicom i otporom od vojnika RS. U jednom trenutku prilikom akcije mu je prišao E. A. i rekao da se povuku preko puta jer dolazi duga cijev odnosno tenk. Nakon što je tenk ispalio dvije do tri granate uspjeli su ući i bilo ih je oko 10. Pored njega tu su bili i I. Š., K. N., N. P., I. Đ., M.. Safet je zarobio jednog neprijateljskog vojnika koji je izašao sa puškom i odvojio ga u stranu. Zatim je krenulo čišćenje zemunice jer su znali da u zemunicama ima oružja i da je pucano iz njih. Nakon što je zarobio vojnika vidio je da je ubijen, ali ne zna ko ga je ubio jer se posvetio čišćenju terena. Također je istakao da je imao dosta zarobljenih vojnika kako pripadnika vojske RS, tako i autonomije, ali se nikad nije desilo ubistvo. Već 04.07.1995. godine su imali novu akciju oslobađanja V. brda, u jutarnjim satima u kojoj je učestvovao. Sticajem okolnosti zbog problema sa plućima koji je imao komandir S. D., svjedok je preuzeo komandovanje nad jedinicom Tegos i tako izvršili proboj na Vajagić brdu. U toj akciji bio je i ranjen, kao i V. N. zvani V. pa je 15-20 dana ležao u stacionaru koji se nalazio u B.. Svjedok je kazao da je moguće da je njegovom vojniku izdao naredbu da drži na oku drugog neprijateljskog vojnika koji se nalazio u bunkeru, u blizini onog vojnika kojeg je već zarobio. Prilikom čišćenja terena iz zemunice je izvučena snajperska puška 79, te mitraljez 53. Safet nije podnio izvještaj komadantu brigade za aktivnosti koje su se dešavale na tom mjestu. Od

pripadnika Tajfuna koji su uspjeli ući u prostor tzv. unprofora bili su B. H. zvani H., I. Š., Zahid Alešević, također momak kojeg su zvali B., a od pripadnika Gazija koji su ušli zajedno sa njima bili su N. P., M. S. te Đ. I. , a također i V. koji je bio pripadnik Hamzi.

Optuženom se stavlja na teret da je nakon što je zarobljen vojnik Vojske Republike Srpske i isti odložio oružje i kleknuo na pod sa rukama podignutim iznad glave te nakon što je P. N. istog udario nogom u predjelu ramena te nakon što je optuženi izišao iz zemunice izdao naredbu svojim suborcima „na poziciju, hajmo ubij, ubij i tog hajmo“ nakon čega je Đ. I. u NN vojnika koji je klečao na koljenima sa rukama podignutim u vis u namjeri da ga liši života iz automatske puške ispalio nekoliko metaka od kojih povreda je vojnik umro. Na ovakav način optuženom se stavlja na teret da je kršeći pravila Međunarodnog prava u svojstvu komandira interventnog diverzantskog voda Gazije pod toga što je izvršio ubistvo jednog ratnog zarobljenika naredio u i ubistvo drugog ratnog zarobljenika.

U konkretnoj krivično pravnoj situaciji sud na osnovu iskaza saslušanih svjedoka nije došao do zaključka da je optuženi u vrijeme i na mjestu kako je to naznačeno u optužnici obavljao dužnost komandira interventnog diverzantskog voda Gazije niti su u navedenoj borbenoj akciji učestvovali svi pripadnici IDV Gazije nego su se nalazili i pripadnici drugih jedinica au konkretnoj borbenoj situaciji sud zaključuje da optuženi nije imao svojstvo zapovjedne osobe a to iz razloga što na osnovu saslušanih svjedoka je utvrđeno da optuženi nije imao bilo kakvu komunikaciju sa komandom, kod sebe nije imao sredstva veze koja mora imati osoba koja zapovjeda sa određenom jedinicom kako bi ostvario komunikaciju sa komandom, utvrđeno je da je prije navedenih borbenih dejstava i izvođenja opisane borbene akcije interventni diverzantski vod Gazije isti nije postojao da je isti pripojio se sa drugim interventnim vodom te da je formirana grupa zv. Tegos a glavni zapovjednik grupe Tegos bio je D. S. zv. T. a optuženi je bio njegov zamjenik s tim da u konkretnom slučaju u navedenoj akciji je izrano učestvovao D. S. zv. T. komandovao i rukovodio sa jedinicom Tegos tj. sa pripadnicima ranijih diverzantskih jedinica koje su se sklopile u jednu a svjedok I. R. koji je bio pomoćnik komandanta za personalne i mobilizacijske poslove je na glavnom pretresu sudu prezentirao da prema svim pravilima službe ukoliko je komandir jedinice prisutan da zamjenik komandira jedinice nema nikakvo svojstvo i on ne može izdavati bilo kakve naredbe u tom smislu u vrijeme izvođenja navedenih borbenih dejstava pošto je bio prisutan D. S. i isti komandovao optuženi Isaković Safet nije imao svojstvo komandira interventnog diverzantskog voda i isti nije mogao niti je izdavao bilo kakve naredbe u borbenom djelovanju a sud utvrđuje daje optuženi u navedenom borbenom djelovanju u vrijeme i mjestu kako je to opisano u dispozitivu ove presude učestvovao isključivo kao borac te da je pokliče koji mu se stavljaju na teret izgovarao isključivo u cilju dalje borbe i animiranja svojih suboraca u pogledu daljeg borbenog djelovanja na poziciji gdje su kao pripadnici Armije BiH trpili velike gubitke, imali ranjenih i poginulih boraca, gdje su uspjeli uz djelovanje tenka proći sve zapreke na navedenoj kako je oni nazivaju koti umprofora proći bodljikavu žicu i slično i da je bilo neophodno dalje stupati u borbu te su navedeni pokliči predstavljali pokliče borca koji je prvi išao u borbena djelovanja koji je u vrijeme izvršenja krivičnog djela imao 21 godinu i iskazivao veći stepen hrabrosti u odnosu na druge borce i iste pozivao na dalja borbena djelovanja. Iz iskaza svjedoka I. R. zatim iz iskaza svjedoka D. S., iz iskaza svjedoka V. Š. jasno proizilazi daje upravo u borbenom djelovanju prema koti zv. Umprofor koja je predstavljala kako oni ističu veliki problem pripadnicima Armije BiH odnosno 505. Bužimскеbrigade po naredbi komandanta da su angažirane elitne jedinice kao što su Hamze i Tegos a Tegos je jedinica koja je sačinjena od ranijih diverzantskih jedinica kao što su Gazije i Tajfuni, imala je 35 boraca, komandir je bio D. S. zv. T. a zamjenik Isaković Safet s tim daje sud utvrdio da je u konkretnoj akciji sa jedinicom Tegos komandovao D. S. zv. T. te je utvrđeno da u momentu kad jedinica borbeno

djeluje i kad je prisutan komandir jedinice da zamjenik nema nikakvih naredbodavnih ovlaštenja on učestvuje kao borac tek u odsutnosti komandira ili njegovoj fizičkoj spriječenosti ranjavanje ili slično zamjenik preuzima komandovanje jedinicom a utvrđeno je u konkretnoj situaciji da optuženi nije ni imao kod sebe bilo kakav sistem veze te isti nije ni mogao komandovati jedinicom i iz tih razloga je svaka jedinica odnosno njihov komandir koja učestvuje u borbenim dejstvima morala imati sistem veze neposredno sa višom komandom kako bi mogla od komande dobivati upute i zadatke, tražiti eventualnu pomoć bilo u ljudstvu, bilo u artiljerijskoj podršci i slično i u konkretnoj situaciji tražena je pomoć od komande da bi dejstvovalo neko oružje ili tenk a tu pomoć nije tražio optuženi što sve ovom sudu govori da on nije komandovao sa borcima koji su se tu nalazili na navedenoj koti nego D. S. a također naredbe na koje se poziva optuženica da ne predstavljaju bilo kakve naredbe nego borbene pokliče.

U pogledu formiranja grupe Tegos odbrana je dostavila pisane naredbe i sud je iste prihvatio i to naredbu broj 01-531 od 24.03.1995.godine u pogledu formiranja grupe Tegos tako da se IDV Gazije i IDV Tajfuni spajaju i formira se jedinica Tegos a formiranje te jedinice je krajnji rok 27.03.1995.godine. nadalje odbrana je dostavila a sud prihvatio i pisane izvještaje i to od 26.05.1995.godine koje izvještaje komandi brigade dostavlja komandir IDV Tegos D. S. , zatim izvještaj od 05.06.1995.godine koji dostavlja komandir Tegosa D. S. , zatim naredbe u pogledu izdavanja borbenih naređenja grupi Tegos, vanredni izvještaj od 07.07.1995.godine koji dostavlja komandir grupe Tegos D. S. , redovni sedmični izvještaj od 11.07.1995.godine koji dostavlja komandir grupe Tegos D. S. i druge izvještaje koje dostavlja isključivo komandir Tegosa D. S. , stoga sud zaključuje da u konkretnoj akciji kako su je nazivali pripadnici 505.brigade u pogledu oslobađanja kote tzv.Umprofor učestvovala su jedinice Tegos i jedinice zvane Hamze sa jedinicama Tegos komandovao je D. S. i sud u konkretnoj krivično pravnoj stvari zaključuje da optuženi u vrijeme izvještavanja krivičnog djela nije imao komandnu i zapovjednu funkciju, nije komandovao sa borcima, nije izdavao naredbe. Također u pogledu dešavanja kako za krivično pravne radnje koje se optuženom stavljaju na teret za ubistvo NN vojnika VRS unutar same zemunice sud je cijenio iskaz svjedoka M. S. a kako na glavnom pretresu tako i iskaz dat u toku istrage Tužilaštvu BiH tužiteljici Miović Vedrani, gdje navedeni svjedok je jasno iskazao da je on učestvovao u navedenim borbama i nakon što su uspjeli preći do kontejnera zv. Umprofor da su došli do jednog bunkera te da im se jedan neprijateljski vojnik predao držao je ruke iznad glave te je on stao na ulaz u bunker i u njemu je primijetio još jednog neprijateljskog vojnika koji je ležao isti je bio živ i gledao je prema njemu i bio je pokriven čebetom te ga je on pozivao da se preda i iziđe iz bunkera a ovaj mu ništa nije dogovorio a bio je pokriven čebetom do glave te se on bojao da navedeni vojnik neće slučajno baciti bombu na njega ili zapucati prema njemu jer nije vidio ruke i nije znao šta se nalazi ispod čebeta te se on radi svoje sigurnosti sklonio u stranu od bunkera a potom je prišao optuženi Džidžo i pored njega iz automatske puške ispalio dva metka u tog neprijateljskog vojnika koji je ležao. Rekao tako se to radi a potom je rekao na pozicije hajmo hajmo ubij ubij i tog hajmo hajmo.

Cijeneći navedeni iskaz sud je dao zaključke u pogledu vojnika koji se nalazio unutar bunkera i zaključio da isti nije bio vojnik koji je onesposobljen za borbu niti vojnik koji se predao i da je isti kod protivničke vojske predstavljao vojnika u borbi odnosno i sam M. S. je istakao da je od istog imao strah da neće upotrebiti eventualno bombu ili pušku u pravcu njega a vezano za same naredbe koje je iznosio optuženi sud se jasno referisao u pogledu njegove komandne odgovornosti i u pogledu da iste naredbe bi predstavljale borbene pokliče a ni u kom slučaju naredbu pretpostavljenog starješine.

Optuženom se dalje stavlja na teret nakon što je Đ. I. ubio NN vojnika koji se predao i držao ruke iznad glave i kod sebe nije imao oružje da su krenuli dalje prema drugim zemunicama te u potrazi za drugim vojnicima VRS Đ. I. je saznao da se u jednoj zemunici nalazi još jedan vojnik VRS a potom je optuženi prišao navedenoj zemunici skupa sa Đ. I.

pozivao kamermana da snimi zvukove dok je Đ. I. Govorio Č. jesi li dobar nećemo ti ništa ne boj se te nakon svega u unutrašnjost iste zemunice ubacili zapaljeni papir a optuženi ispucao više metaka u unutrašnjost zemunice iz automatske puške.

U samom opisu ovakvih radnji optuženom se ne stavlja bilo kakvo ubistvo i kvalifikujući sve opisane radnje i postupanje optuženog optužnica optuženom stavlja na teret da je kršeći pravila Međunarodnog prava u svojstvu komandira IDV Gazije u sastavu 5.Korpusa Armije RBiH izvršio ubistvo jednog ratnog zarobljenika i naredio ubistvo drugog ratnog zarobljenika. U pogledu radnji i postupanja prema trećoj osobi za koju nije ni navedeno da je bila živa da je u odnosu na tu osobu postupao Đ. I. na način da je nešto govorio toj osobi i ubacivao zapaljivi papir a optuženi pucao u unutrašnjost zemunice iste radnje se ne kvalifikuju optuženom ni kao ubistvo ni kao naredbodavno ubistvo ni bilo kakvo postupanje prema osobi koja bi predstavljala ratnog zarobljenika prema osobi koja ne učestvuje u borbama i slično i u ovom dijelu sud ne nalazi da bi pucanje optuženog u unutrašnjost zemunice predstavljalo bilo kakvu radnju u pogledu nekog od obilježja krivičnog djela a to sve imajući u vidu kako je sud i ranije obrazložio da se sve dešavalo u toku borbe nekoliko minuta nakon što je djelstvovao tenk, nakon što su optuženi i njegovi saborci savladali pomoću nekih dasaka i slično žičane prepreke i minska polja došli do zemunica gdje su se nalazili pripadnici Vojske RS i tu imali neposrednu borbu a desno od njih odmah u neposrednoj blizini kako su to istakli svjedoci i dalje je borba trajala stoga ovakvo postupanje optuženog da puca u zemunicu sud ne smatra ratnim zločinom nego tokom borbe u kojoj neprijateljski vojnici imaju oružje optuženi i njegovi saborci imaju oružje i vodi se borba u kojoj nažalost ginu vojnici sa obe strane.

Tužilaštvo je pored dokaza predloženih u optužnici pod tačkom 1. 2. i 3. izvelo i dokaz predložen pod tačkom 4. tj. reprodukcija CD-a sa video zapisom pod nazivom „Zločin na punktu Umprofora u Kotoranima dana 04.07.1995.godine“. U kontekstu tog dokaza saslušan je svjedok V. M. a saslušani su i vještaci Stanković Verica i Šimunović Davor viši stručni saradnici za fonetska vještačenja Agencije za forenzička ispitivanja i vještačenja pri Ministarstvu odbrane BiH. Ovaj sud je nakon brižljive ocjene svjedoka V. M. nakon iskaza saslušanih vještaka i nakon dodatnog nalaza vještaka u pogledu video zapisa koje je dostavila odbrana vezano za navedeni slučaj cijenio da u konkretnom slučaju se dokaz tužilaštva u pogledu CD-a ne može cijeniti kao validan i potpun dokaz te ovaj sud je video zapis cijenio kao zapis koji se presnimavao i na kojem CD-u su se mogle pojedine posebno tonske sekvence eventualno dodati i izbrisati stoga isti CD na kojem je pohranjen video zapis ovaj sud nije cijenio kao dokaz niti pojedinačno niti ga je dovodio u vezu sa ostalim dokazima nego je isključivo činjenično stanje temeljio na osnovu iskaza saslušanih svjedoka neposrednih očevidaca krivično pravnog događaja te iskaza optuženog datog u svojstvu svjedoka.

Budući da u toku postupka optužba svojim izvedenim dokazima nije uspjela dokazati krivično pravne radnje i krivično djelo za koje se optuženi tereti tako daje ovaj sud optuženog oslobodio od optužbe uz primjenu načela in dubio pro reo iz člana 3. ZKP FBiH.

Naime, zbog primjene načela in dubio pro rea činjenice koje idu na teret optuženog moraju biti sa sigurnošću utvrđene, za razliku od činjenica koje idu u korist optuženog, a koje se uzimaju za utvrđene čak i onda kada su one samo vjerovatne tj. kad postoji sumnja u njihovo postojanje. Ovakvo stanovište zauzeo je i Ustani sud Bosne i Hercegovine u svojoj odluci broj AP 661/04 od 22.04.2005.godine. Prema odredbi člana 3. stav 2. ZKP F BiH „sumnju u pogledu postojanja činjenica koje čine obilježja krivičnog djela ili o kojima ovisi primjena neke odredbe krivičnog zakonodavstva sud rješava presudom na način koji je povoljniji za optuženog “a što je u konkretnom slučaju i pri ocjeni izvedenih dokaza primijenio i ovaj sud.

Prema odredbi člana 3. stav 1. ZKP FBiH i odredbi člana 6. stav 2. Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda „svako koje optužen za krivično djelo smatra se nevinim dok se njegova krivica po zakonu ne dokaže“ dok prema odredbi iz člana 15. ZKP FBiH „sud, tužitelj i drugi organi koji učestvuju u postupku dužni su s jednakom pažnjom da

ispituju i utvrđuju kako činjenice koje terete osumnjičenog tj. optuženog tako i one koje mu idu u korist“.

Imajući u vidu naprijed izloženo i općenito uzevši nužno je naglasiti, da se uvijek prvenstveno mora najprije pretpostaviti nevinost optuženog bez bilo kakvih preduvjerenja te da ga sud može jedino osuditi na temelju dokaza iznesenih tokom suđenja. Dakle, ne smije se poći od nekog preduvjerenja da je optuženi kriv, pri čemu se primjenjuje temeljni pravni postulat, a to je, da je teret dokazivanja na tužitelju i da svaka dilema koja se pojavi mora ići u korist optuženog. Dakle, svaka situacija u kojoj se javlja najmanja sumnja u pogledu činjenica u odnosu na dokazanost ili nedokazanost određenih okolnosti, **ili se pojave sumnje u pogledu činjenica koje čine obilježje krivičnog djela**, ii o kojima ovisi primjena neke odredbe krivičnog zakonodavstva primjenom načela in dubio pro reo , to, mora ići u prilog optuženog i sve to sud rješava presudom na način koji je povoljniji za optuženog. Propuštanje suda da postupi na ovakav način značilo bi postojanje preduvjerenja da je optuženi kriv što bi predstavljalo kršenje odredbe člana 3. ZKP FBiH. Nužno je prema tome eliminirati sva preduvjerenja i kod donošenja odluke rukovoditi se isključivo činjenica utvrđenim na glavnom pretresu.

Imajući u vidu navedeno u odnosu na konkretni slučaj dakle, ne smije se poći od pretpostavke i zaključka da je optuženi kritičnog dana pucao u ratnog zarobljenika pošto sud nije utvrdio da se radi o osobi koja je odložila oružje ili je onesposobljena za borbu, zatim sud ne smije poći od pretpostavke da je optuženi imao svojstvo komandira IDV Gazije iz razloga što je utvrđeno postojanje grupe Tegosa, utvrđeno je postupanje komandira grupe Tegosa, utvrđeno je da optuženi kod sebe nije imao bilo kakva sredstva veze i slično radi stupanja u kontakt sa pretpostavljenima što svaki komandir IDV mora imati da bi dobivao određene upute ili slično utvrđeno je da su u tim borbama učestvovali i borci Hamzi i slično stoga optuženi nije imao komandne, zapovjedne funkcije i ne može imati komandnu odgovornost te je utvrđeno da je optuženi pucao u unutrašnjost drugog bunkera gdje nije naznačeno da li su se nalazili zarobljenici, aktivni vojnici ili bilo koja osoba i kakvo svojstvo su imale navedene osobe stoga apsolutno osnovne i bitne stvari u ovoj krivično pravnoj stvari od kojih zavisi primjena zakona koje bi predstavljale ona osnovna bitna obilježja krivičnog djela ratnog zločina nisu tj. Ratni zločin iz člana 144. preuzetog KZ SFRJ nisu dokazana i ista nedostaju stoga je ovaj sud na osnovu člana 299. tačka c) ZKP FBiH donio presudu kojom se optuženi Isaković Safeta oslobađa od optužbe da je učinio navedeno krivično djelo.

S obzirom na ovakav ishod postupka na osnovu odredbe iz člana 203. stav 1. ZKP FBiH optuženi se oslobađa od plaćanja troškova ovog krivičnog postupka i isti padaju na teret budžetskih sredstava.

ZAPISNIČAR
Rahmanović Senida

PREDSJEDNIK VIJEĆA
Kapić Reuf

PRAVNA POUKA:

Protiv ove presude dozvoljena je žalba Vrhovnom sudu FBiH Sarajevo koja se podnosi putem ovog suda u roku od 15 dana po prijemu prijepisa presude u dovoljnom broju primjeraka.